

Noteringar från grupparbete på webinarium om planering och utvärdering

14 mars 2023

Grupp A

Planering

Fokusera på bäcken och sjön

Parkering - bäcken - sjön - fågeltornet, spår efter bäver

Målgrupp: barn upp till mellanstadiet

Aktiviteter: håvar ex. grodyngel, Barkbåtsrace

Rastplats: allmän info om området - i form av skylt och karta

Mötesplats: vid parkeringen/busshållplatsen, fånga upp barnen och leda dem mot sjön

Befintlig naturvägledning: Ingen naturvägledning finns

Mål/syfte: Engagera barn i naturen och göra de nyfikna - på sikt skapa respekt för naturen.

Uppförande i naturen - inte slänga skräp

Tidsaspekt: förmiddag, några timmar

Göra en aktivitetsringa för barn - vad lever i sjön? Vad finns i bäcken? I bäcken håva, barkbåtsävling (det sistnämnda togs upp av ytterligare en grupp!)

Vuxna – de som redan går i området.

Tidigare hävd - slätter av vass - info om detta

Den gamla kvarnen - kulturvärde

Markera upp leden runt sjön, men är inte anpassad för alla, info om allemansrätten

Intressekonflikt: mountainbike och små barn

Troll bland de mossiga stenarna? Sagor och sägner

Håller sig på befintliga stigar

Konflikt: avverkning av skog/naturupplevelse

Markera upp leden runt sjön så att det blir tydligare.

Utvärdering

Tankelistning passar bra utifrån vårt förslag - slänga ut en fråga som alla barn kan få svar på ex. Vad tyckte du var roligast idag?

Svårt att få alla att säga vad de tycker utan att påverkas av andra - allra helst svårt med barn

Ställa sig i fyrkanter

Smiles - enkelt, snabb respons, kan mätas

Ärtor/stenar i burkar - bra och enkel metod. Fråga: vad tyckte du var mest spännande under dagen.
En burk per svarsalternativ.

Räcka upp handen/upp med tummarna

Grodor, fåglar, grillplats, barkbåtssrace

Ska barnen få vara grodor? Vad gör grodorna på våren? Visa! Blir en respons på vilken information de tagit med sig från dagen

Allemansrätten: stå i fyrkant - påstående om allemansrätten - detta får du göra

Låt tingen berätta: Plocka upp en kotte och berätta om trädet - stora barkbitar - bildas när träden är såhär gamla

Kotte, kikare, groda - ta ett av tingen och berätta vad de kommer ihåg eller associerar med

Storyline - lägga ut ett rep och låta barnen ställa sig på höjdpunkter längs repet - detta funkar också för barn. Kul för vuxna att vara aktiva.

Svårt att få in motiverade svar som kan användas som underlag för utveckling av naturvägledningen

Konsekvenstänk - viktig del att ta upp, kopplat till allemansrätten ex. Plocka skräp

Den talande knuten - kul för barnen och turtagning, alla får lyssna och vänta på sin tur. Man säger något när man har något att säga.

Enkät eller liknande att ta med hem: Låta barnen rita vad de kommer ihåg från besöket - blir också repetition. Pedagogerna kan sedan skicka in reflektionerna till den som guidade

Mellanstadieelever (lite äldre barn) - använda tankelista - skicka med frågor från början som de sedan ska svara på om de kommer ihåg i efterhand

Grupp B

Planering

STEG 1 – AVGRÄNSNING OCH AMBITIONSIVÅ

A. *Välj område att fokusera på*

Passiv naturvägledning genom skyltning. Översiktskarta och informationsskyltar
Målgrupp är de som redan rör sig i området, området är där flest besökare går på stigen

B. *Välj ambitionsnivå*

Folk utnyttjar området: hur man vi skapa mervärde till befintliga besökare?

STEG 2 – BESKRIV OMRÅDET IDAG

A. *Befintlig naturvägledning*

Finns ej

B. *Resurser för naturvägledning och upplevelsevärden*

Grannskapsinitiativet, bidrag från Postkodsstiftelsen 50 000 kr. fågeltornet, slåtterängar, kvarnen, arter, torpgrund, våtmark

C. *Nuvarande besökare och deras förväntningar på området*

De aktiva föreningarna, SNF, orientering, Hembygdsgrupp, cyklare, sommarbadare, intilliggande naturskola.

Förväntningar: kunna fortsätta göra vad de tidigare gjort, inga större förändringar för att kunna känna igen sig efter insatsen. Ska se ut som när man var barn.

D. *Aktörer i området, deras aktiviteter och förväntningar*

Föreningarna finns redan på plats som samarbeten.

Lokala skolor? Boende i området. Markägaren kommer kalhugga området och fortsätta enligt skogsbruksplan. Kommunen likaså tills någon säger något annat. Föreningarna vill kanske inte ha den förändringen i markanvändning. Arrendeavtal med markägare för att slippa kalhygge ifall man nu ska göra en satsning med stigen, skyltning, mm.

(Kan vi undvika att få konflikt med markägaren?)

STEG 3 - BESKRIV VAD NI VILL ÅSTADKOMMA

A. *Formulera syfte och mål*

Mål: mervärde till nuvarande besökare. Genom skyltning kan man skapa uppskattning, genom skapa uppskattning skapar man förståelse, genom att skapa förståelse bryr man sig om platsen. Omtanke kan leda till att värna om naturarvet.

Skyltningen även bra för att informera om soptunnor, toa och rullvänligt, grillplats, vindskydd osv - även var man kan se olika naturtyper?

Ha skylt om naturvärde på rätt plats - skylt om fåglar vid fågeltornet. Vid badplats info om vad som lever i vassen.

B. *Avgör och beskriv vilka besökare naturvägledningen ska rikta sig till, utifrån deras intressen och förväntningar*

Nuvarande besökare

C. *Bestäm övergripande tema och eventuella underteman*

Se ovan

D. *Välj platser och resurser för naturvägledningen*

Se ovan

E. *Samarbete med andra aktörer*

Vad har de för områden/fenomen de tycker är intressanta? Låt dem vara med och tycka till kring skyltning - och de kan även berätta vad de gör och varför, t.ex., skyltning vid slätterängarna kring arter, arbetet, och kulturvärdena.

STEG 4 - VÄLJ NATURVÄGLEDNINGSSINSATSER

A. *Ta fram mätbara mål för varje plats*

Man kan kolla hur det ser ut med nedskräpning, kanske väga skräp på årsbasis för att se förändring. Antal eldplatser bortanför den officiella eldstaden?

B. *Välj innehåll i naturvägledningen för varje plats*

Ha "läs mer" för att ge folk som är intresserade att läsa mer. QR-kod tex, gärna som ett samarbete med de lokala föreningarna.

C. *Välj metoder och utforma produkter för naturvägledning*

D. *Samråd med andra aktörer*

Utvärdering

Passivt:

- Observera hur folk rör sig i området, var de stannar, hur länge de stannar och läser på skyltar osv.
- Hur många gånger har en QR-kod använts? T ex vid grillplatsen
- Kolla med övriga aktörer: har de fått fler frågor, besök på webbsidor osv?
- Gästbok/obs-bok i fågeltornet, uppmuntra till att kommentera upplevelser i övrigt också

Utmaningar:

- Hur vet vi vad som "hände sen"?
- Vad tar besökarna med sig - vad kommer de ihåg?
- Hur mycket tar de till sig av informationen på skyltarna?

Gäller att inte ställa frågor i onödan till besökare, då många är enkät-trötta.

Även erfarenheter av dåliga exempel på skyltar är intressanta.

Grupp C

Planering

STEG 1 - AVGRÄNSA

Välj område: Parkeringen - stigen - barrskogen - sjön - fågeltornet

Ambitionsnivå: Interaktiv fysisk guidning som skapar nyfikenhet och engagemang.

STEG 2 - BESKRIV OMRÅDET

Finns ingen naturvägledning idag, men några föreningar är väl bevandrade i området.

STEG 3 - VAD VILL VI ÅSTADKOMMA

Syfte: skapa nyfikenhet och engagemang. Öka förståelsen för naturen och de ekologiska systemen.

Människans beroende av att naturen fungerar och frodas.

Lära ut om vattnets betydelse och hur vi påverkar den. Locka fler till platsen.

Lyfta upp allt som finns och sedan zooma in för en eller fler aspekter.

STEG 4 - VÄLJ NATURVÄGLEDNINGSINSATS

Praktiska aktiviteter med olika teman, t ex fåglar, smådjur i vattnet, groddjur och våtmarker, djur och arter som trivs i skogen. Tillverka/bygga något konkret.

Skolklasser på besök

Utvärdering

Aktivitet:

Målgrupp: skolklass

Svårt att få skolklasser att reflektera. Hur inte få deras gruppträckstankar. Utan att få någon av dem att känna sig utsatt. Ingen ska skratta åt någon.

Man kan ha en cirkel där de får flytta plats med varandra. Bra att röra sig då man inte tittar så mycket på de andra.

Man kan fråga både lärarna och barnen vad de tyckte.

Tankelistning eller reviewing skulle kunna funka bäst vid sjön och bäcken.

Jobba med hittade ting från platsen. Svårare att göra det med ungdomar. Man behöver kanske inte prata så mycket då. De som vill får berätta.

Man vill att de reflekterar över sin dag. Utifrån vad de kommer fram till får arrangören reflektera om man nått syftet.

Självreflektion är viktigt. Uppmana anlitate guider att reflektera över sin guidning.

Varför kände man att det gick bra eller inte bra?

För att "systematisera det man redan gör" kan man ha en matris med tre spalter: "Hur det var planerat", "Hur det gick" och "Varför gick det som det gick – reflektion".

Frågeställningar:

- Vad är du mest nöjd med idag?
- Vad var roligast idag?
- Ge exempel på vad du lärt dig. Vad kommer du berätta om från dagen.
- "Alla som..." byter plats.
- Skicka skriftliga frågor till lärarna, som eleverna och lärarna kan besvara efteråt.